

Commissies van Toezicht

Toezicht en Mensenrechten

2 november 2015

Dr. mr. Ryan van Eijk
Hoofdaalmoezenier DJI

Inhoud

- Introductie
- Doel
- Werkwijze

Introductie

Een verhaal

Doel

(Hernieuwde)
Bewustwording
van de
onvanzelfsprekendheid
van respect voor
menselijke waardigheid
in detentie

Werkwijze

- 1- Menselijke waardigheid
- 2- Art. 3 EVRM
- 3- Gezamenlijk gesprek / Casusbespreking

1. Menselijke waardigheid: complex begrip

Toekenning:

- 1- contingent: voorwaardelijk o.b.v. esthetische, sociale of andere waarde dus te verwerven/verliezen
- 2- inherent: gegeven, onvervreemdbaar deel van wezen

Fundering van inherente toekenning:

- Heteronoom: hogere, externe instantie b.v. God
- Autonoom: wilsvrijheid (zelfbeschikking)

1. Menselijke waardigheid

Menselijke waardigheid is geen recht, maar een **waarde** d.w.z. een oriëntatiepunt, een kompas.

Probleem:

Hoe verhoudt deze waarde zich dan tot andere waarden?

Is er hiërarchie in waarden, of zijn alle waarden gelijk?

Bv. Menselijke waardigheid in relatie tot veiligheid of vrijheid

1. Menselijke waardigheid

Inherent &
Onvervreemdbaar

Respectering van
ieders

Primaire levensbehoeften
Psychische en lichamelijke
integriteit

Vrijheid: Autonomie &
Zelfbeschikking

'Versplinteringsmodel' (Mastronardi 2004)

Religie

Ethiek

Wet

Liefde

Rechtvaardigheid

Te beschermen recht

2. Art. 3 EVRM

No one shall be subjected to torture or to inhuman or degrading treatment or punishment.

2. Art. 3 EVRM

No one shall be subjected to torture or to inhuman or degrading treatment or punishment.

- 'No one': Absoluut d.w.z. niemand ooit
- Verreikende inspanningsverplichting voor overheid
(buitenland en privesfeer!)
- Afnemende schaal
- Behandeling/bejegening of Straf

2. Art. 3 EVRM

Afnemende schaal

“a difference in the intensity of the suffering inflicted”.

Afhankelijk mede van:

- duration;
- physical and mental effects;
- the sex, age and state of health of the victim;
- the manner and method of its execution.

2. Art. 3 EVRM kernwoorden

No one shall be subjected to torture or to inhuman or degrading treatment or punishment.

Torture
Inhuman
Degrading
Treatment
punishment

2. Kernwoord: Torture

- the infliction of severe mental or physical pain or suffering
- the intentional or deliberate infliction of the pain
- the pursuit of a specific purpose, such as gaining information, punishment or intimidation

2. Kernwoord: inhumaan

- Intense physical and mental suffering
- acute psychiatric disturbances

2. Kernwoord: degrading

- arouse feelings of fear, anguish and inferiority capable of humiliating and debasing them and possibly breaking their physical or moral resistance
- Intention not always necessary
- Humiliation in victim's eyes can be sufficient

2. Onvanzelfsprekendheid

- Nadeel van het vooroordeel:
gedetineerde
vs
beëdigd ambtenaar
- Machts- en
afhankelijkheidsfactor
- Sociale druk
- Focus op veiligheid en
beheersbaarheid: liever het
zekere dan het onzekere
- Subtiel: Aantoonbaar?
- Beperkingen van beklagrecht

2. Menselijke waardigheid

Praktijkproblemen bij beoordeling:

- 1- verschil van waardenweging
- 2- betrouwbaarheid informatie
- 3- tijdsaspect
- 4- juridische setting
- 5- betrokken persoonlijkheid

2. Goede bejegening

Het grondbeginsel: bejegening moet goed zijn

Het beginsel van fatsoenlijke omgang: kwaliteit van de dagelijkse bejegening

Het beginsel van perspectief, resocialisatie en nazorg

Het beginsel van legitieme of wettelijke tenuitvoerlegging

Het beginsel van een zinvol programma

Het beginsel van veiligheid

Het beginsel van individualisering

Het beginsel van minimale beperkingen

Het beginsel van rechtsburgerschap

3. Gesprek / Casusbespreking

- Eigen praktijkervaringen:

Mogelijke thema's:

- Wat doet u met uw twijfel?
- Geloofwaardigheid
- Hoe of bij wie peilt u het inrichtingsklimaat?
- Hoe gaat u om met de beperkingen van het beklagrecht betreffende ongewenst feitelijk gedrag van personeel?
- Casus...